
CORONA EN DE BELEIDSMAKERS

over de zorgvuldigheidsverplichting van de overheid, testcapaciteit en de omkering van het nut van mondklappers

DE PREVENTIE EN
BESCHERMING DOOR
OVERHEID IN
CORONACRISIS

Dat onze Belgisch overheid in het kader van de coronacrisis reeds talrijke maatregelen heeft genomen en uitgevaardigd, staat buiten kijf. De vraag kan evenwel gesteld worden of deze maatregelen voldoende zijn, en vooral of deze tijdig genomen zijn. Indien dit niet het geval zou zijn, dan is er mogelijks sprake van **overheidsaansprakelijkheid**. Dit betekent dat de overheid een fout zou gemaakt hebben en dat uit deze fout schade voortvloeit (het causaal verband).

Op de overheid rust namelijk een algemene zorgvuldigheidsplicht. **De overheid moet zorgvuldig handelen** en dit handelen wordt getoetst door na te gaan of een andere overheid in dezelfde omstandigheden op dezelfde wijze zou gehandeld hebben als onze overheid.

Begin Februari werd ons immers meegedeeld dat er geen reden was tot paniek en dat het virus volledig onder controle was?

De situatie werd in Italië dan ook met de dag slechter en heel Europa, en zeker België heeft dit met lede ogen aanzien.

De vergelijking met een andere overheid lijkt in het licht van de coronacrisis lijkt geen moeilijke opdracht te zijn, immers, elk land staat voor dezelfde uitdaging als België: de verspreiding van het virus indijken en zoveel mogelijk levens sparen en redden. Het is dan ook in dit kader dat de preventie- en beschermingsmaatregelen onder de loep dienen te worden genomen.

Een vergelijking met buur- en andere landen toont aan dat België mogelijks minder snel “in gang is geschoten” met het nemen van maatregelen, hoewel reeds duidelijk was dat COVID-19 zou uitgroeien tot een pandemie. De tijdslijn in België gaat als volgt: de eerste besmetting werd vastgesteld op 03.02.2020. De eerste dode viel op 10.03.2020. Het land ging in “lock down” op 18.03.2020. De periode tussen de eerste besmetting en de lock down bedraagt meer dan vijf weken. Er vielen tot op heden (22.04.2020) 6.262 doden.

De tijd tussen de eerste besmetting en de lock down in onze buurlanden blijkt evenwel helemaal niet zo lang te duren. Enkele voorbeelden:

- in **Oostenrijk** viel de eerste besmetting op 25.02.2020. Het ging in lock down op 16.03.2020. De periode tussen de eerste besmetting en de lock down bedraagt slechts een drietal weken. Er vielen tot op heden 491 doden.
- in **Frankrijk** viel de eerste besmetting op 28.01.2020. Een viertal weken later werden reeds acht departementen in quarantaine geplaatst, dat is dus een week vroeger dan bij ons. Het land ging in globale lock down op 14.03.2020. Er vielen tot op heden 20.265 doden.

Wanneer we iets verder kijken, zien we in andere landen bijvoorbeeld het volgende:

- in **Marokko** viel de eerste besmetting op 02.03.2020. Het land ging in lock down op 20.03.2020. De periode tussen de eerste besmetting en de lock down bedraagt slechts een dikke twee weken. Er vielen tot op heden 144 doden.
- in **Taiwan** viel de eerste besmetting op 21.01.2020. Het land is niet in lock down gegaan. Taiwan nam wel reeds maatregelen alvorens de eerste besmetting werd geregistreerd. Er vielen tot op heden 6 doden.

Daarnaast stellen we vast dat we enkele dagen/weken voorsprong hebben gehad op de zwaarst getroffen landen in Europa. Als voorbeeld zagen we **Italië**, waar een broeihaard aan besmettingen werd geregistreerd rond midden februari 2020 in een regio waar heel wat toeristische activiteit was in januari en februari. De situatie werd in Italië dan ook met de dag slechter en heel Europa, en zeker België heeft dit met lede ogen aanzien. Italië ging pas in globale lock down op 22.03.2020, na een lock down ‘light’ die al van kracht was op 09.03.2020. Hetzelfde gebeurde in **Spanje** waar de eerste besmetting werd geregistreerd op 31.01.2020, de eerste twee doden op 04.03.2020 en er een globale lock down werd ingevoerd op 14.03.2020 wanneer er reeds 122 doden ten gevolge van het COVID-19 virus werden geregistreerd.

Hoewel we dus voorbeelden hadden van landen waar het goed ging en landen waar het minder goed ging, blijft de vraag spelen of de nodige maatregelen bij ons wel tijdig werden getroffen. Begin februari werd ons immers duidelijk gemaakt dat alles onder controle was en dat we ons geen zorgen hoefden te maken, hoewel men op dat ogenblik vanuit China reeds wist welk gevaar het coronavirus vormt voor de wereldbevolking. Er werd ons evenwel meegedeeld dat er geen reden was tot paniek en **dat het virus volledig onder controle was.**

Niet alleen het nemen van maatregelen op zich, maar ook het testen van potentiële patiënten heeft een (te) lange tijd geduurd. De testcapaciteit was laag, **er waren onvoldoende testen beschikbaar**. Pas sinds vorige week worden er testen afgenomen in de woonzorgcentra, waaruit onthutsende cijfers blijken. Een overgroot deel van de bewoners in woonzorgcentra is besmet. We zien de sterftcijfers in de landen rondom ons elke dag bijzonder stijgen, zeker wat betreft de oudere bevolking, en toch slaagt België er niet in om deze oudere bevolking in woonzorgcentra te testen binnen de twee maanden na de eerste besmetting. Ook het testen van andere potentiële patiënten gebeurt alleen ingeval deze in het ziekenhuis dienen te worden opgenomen. Wanneer je je ziek voelt en er niet zo erg aan toe bent dat een ziekenhuisopname zich opdringt, wordt je niet getest, maar slechts in thuisquarantaine geplaatst, waar je alsnog een potentieel risico kan vormen voor medebewoners. Hoe kan het dat ons land zo slecht voorbereid was? Om welke reden duurt het zo lang om voldoende testen te hebben en om over voldoende testcapaciteit te beschikken? En wordt op heden alle mogelijke testcapaciteit ook ingezet?

Bovendien is **onze overheid niet altijd even consequent wat betreft de veiligheidsrichtlijnen**. Er werd steeds volgehouden dat het dragen van een mondmasker – tenzij voor personen die dagelijks een groot risico op besmetting hebben, zoals zorgverleners, warenhuismedewerkers, e.d.m. – geen nut heeft. Bij de voorzichtige voorspellingen inzake de “**exitstrategie**”, dus het afbouwen van de maatregelen, wordt het dragen van een mondmasker evenwel nuttig geacht en zelfs aanbevolen. Werd hieromtrent in tussentijd bijkomend onderzoek verricht en komen experts om die reden tot een ander besluit, of zijn deze aanbevelingen slechts economisch ingegeven wegens een tekort aan beschermingsmateriaal een aantal weken geleden?

Het wetgevend kader is niet duidelijk, we dienen aldus voort te gaan op de media en de actualiteit, waarin we slechts met mondjesmaat informatie krijgen van de overheid. Deze informatie is evenwel onvoldoende om na te gaan of de overheid voldoende zorgvuldig heeft gehandeld of net niet. In het licht van de openbaarheid van bestuursdocumenten, zouden we als burger inzage moeten kunnen krijgen in alle documenten waarop de overheid zich baseert om de maatregelen te treffen en uit te voeren. Immers, **in elke andere situatie zouden wij niet zomaar aannemen dat onze vrijheid zonder al te veel duiding wordt ingeperkt**.

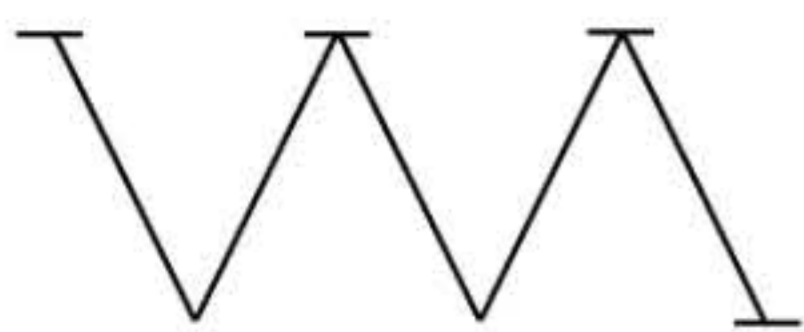
Uiteraard begrijpt iedereen – of toch bijna iedereen – de ernst van de situatie en zijn velen onder ons bereid om het leven tijdelijk drastisch om te gooien. Toch zijn er vele zaken, zoals de nuttigheid van het dragen van een mondmasker en de reden van beperkte beschikbaarheid van testen en de beperkte testcapaciteit, het gebrek aan richtlijnen en **aanpak in de woonzorgcentra** en de **redenen waarom er geen reden was tot paniek** wanneer de berichten uit de verschillende Europese lidstaten ons bereikten, waaromtrent we meer informatie zouden moeten ontvangen. Studies en aanbevelingen van experts, die op heden eigenlijk het land besturen, zouden moeten gepubliceerd worden om de burger inzage te geven in de beslissingswijze van de overheid.

Studies en aanbevelingen van experts, die op heden eigenlijk het land besturen, zouden moeten gepubliceerd worden om de burger inzage te geven in de beslissingswijze van de overheid.

Het is geenszins de bedoeling met de vinger te wijzen, en de balans van het overheidsoptreden zal in alle geval pas kunnen worden opgemaakt nadat de strijd tegen het coronavirus is gestreden.

Toch hopen we dat deze situatie in de toekomst kan vermeden worden, mogelijks door meer preventie, door het sneller ingrijpen en door het voorzien van beschermingsmateriaal voor alle burgers, maar in het bijzonder voor elke zorgverlener.

En opdat het geen ijdele hoop zou zijn is het **nodig om juridisch kritisch** te zijn over de handelingen van de huidige beleidsmakers. **Immers, ingeval de burger wordt gecontroleerd op het volgen van de maatregelen, dan dient ook de overheid te worden gecontroleerd op het nemen van deze maatregelen.**

ADVOCATEN

VAN MEIRHAEGHE & PARTNERS